

Kan en stroke vara en arbetsskada?

Hur påverkar mitt leverne det faktum att jag faktiskt drabbades av en stroke? Kan en stroke utlösas av mitt arbete och den arbetsmiljö jag utsätts för? Denna gång går jag igenom under vilka förutsättningar en stroke är att betrakta som en arbetsskada och vad det innebär.

Arbetsskada är något som kan drabba alla som har en anställning eller är egenföretagare. Det är fråga om en skada eller ett sjukdomstillstånd som uppkommer vid en olycka eller på grund av brister i arbetsmiljön. Den ska ha inträffat på arbetet eller på väg till eller från arbetet, en så kallad färdvägsoflycka. Fysiska skador kan till exempel vara benbrott, nack-, ryggsador eller skador i leder. Dessa uppkommer oftast genom en olyckshändelse, till exempel en trafikolycka eller att personen faller. Det kan också vara fråga om nötning under en längre tid, ofta flera år vid monotona rörelser. Det kan vara då personen arbetar med montering med ständigt upprepade rörelser men det kan också vara vid kontorsarbete vid användande av tangentbord och mus. Även exponering för gift och smitta i olika former kan ge upphov till skador i arbetet. Detta påverkar ofta organ och deras funktion. Gemensamt för denna typ skador är att de kan härledas från fysiska situationer, snabbt passerade eller långvariga.

En annan anledning till att det uppstår arbetsskador är brister i den psykosociala arbetsmiljön. Med det menas att personen utsätts för psykisk påfrestning på ett sätt som inte är acceptabelt ur arbetsmiljöhänseende. Den typ av skada som uppkommer då kan till exempel vara stroke eller utmattningsdepression.

För att en stroke ska betraktas som en arbetsskada krävs att den med övervägande sannolikhet har uppkommit på grund av arbetet. Det innebär att den måste vara klart mer sannolikt att stroken uppkom på grund av arbetet än av andra orsaker, så kallade konkurrerande skadefaktorer. Det kan till exempel vara engagemang i andra verksamheter eller ett pressat privatliv.

Första kriteriet för att en stroke ska betraktas som en arbetsskada är att arbetstagaren utsatts för hög stress/press i sitt arbete. Denna ska dessutom vara högre än vad som är normalt på arbetsmarknaden och utgöra ett arbetsmiljöproblem.

Andra kriteriet är att arbetstagaren inte har kunnat styra över situationen. Besluten som påverkar arbetsbördan och innehållet i arbetet fattas av någon annan och den insjuknade har inte kunnat påverka. Den drabbade ska inte ha någon kontroll över sin arbetssituation.

Undantag från detta är allmänt missnöje med sitt arbete, till exempel bristande uppskattning eller missnöje med chefen. I dessa fall kan det leda till sjukdomstillstånd men är inte en arbetsskada i lagens mening.

När någon drabbas av en stroke och det finns den minsta misstanke om att det kan vara arbetsrelaterat är det mycket viktigt att det vidtas rätt åtgärder på arbetsplatsen. Först ska en arbetsmiljöutredning göras. Här utreder arbetsgivaren tillsammans med arbetsmiljö-/skyddsombud det händelseförlopp på arbetsplatsen som lett fram till att ohälsa uppstått. Det är viktigt att denna utredning tar sikte på om det har varit svåra arbetsförhållanden enligt ovan för den individ som drabbats av en stroke. Denna utredning kan vara ett viktigt stöd för individen om problemen leder till

att ersättning ska sökas. Om arbetsgivaren hittar klara brister i arbetsmiljön stärker det stödet för att den drabbade individen faktiskt insjuknat på grund av arbetet och att det är en arbetsskada. Arbetsgivaren vinner att de får möjlighet att åtgärda arbetsmiljöproblem som riskerar att sända andra medarbetare in i ohälsa.

Om det finns anledning att misstänka att det är fråga om en arbetsskada ska arbetsgivaren lämna in en arbetsskadeanmälan till Försäkringskassan. Detta är viktigt då det visar att arbetsgivaren och den drabbade är överens om att arbetsmiljön inte har varit bra och att sjukdomen kommer av arbetsmiljön. Denna anmälan sparas av Försäkringskassan och används då fråga om livränta eller förlängd sjukpenning ska utredas.

Arbetsgivaren missar ofta, eller vill inte bistå med utredning och anmälan till Försäkringskassan. Detta kan bero på okunskap eller att de inte vill erkänna att det faktiskt är en dålig arbetsmiljö i den insjuknades arbetsmiljö. Det är tyvärr mycket viktigt att få detta stöd för att kunna nå framgång när det gäller möjligheten att få ersättning på grund av skadan.

När det konstateras att en nedsättning av arbetsförmåga föreligger på grund av arbete och den bedöms vara varaktig (mer än ett år) har den drabbade rätt att ansöka om livränta. Det innebär att den skadade ska hållas skadelös ekonomiskt, att jag ska få samma inkomst som om jag arbetat. Mellanskillnaden mellan den inkomst jag har och den jag skulle haft om jag ej insjuknat räknas ut. Denna mellanskillnad upp till en inkomst om 8 prisbasbelopp ersätts sedan av Försäkringskassan. Ersättningen indexuppräknas sedan varje år som oförmågan kvarstår. Ersättning för inkomstförluster för inkomster över 8 prisbasbelopp ersätts av försäkringar via kollektivavtal där sådana finns. För dessa bör individen kontakta respektive fackförbund.

För att kunna få ersättning för en arbetsskada krävs att skadan i fråga ger en inkomstförlust som överstiger 1/15 och den ska vara varaktig. Ersättning utgår inte för så kallad akuttid vilket är den tid då personen utreds och rehabiliteras. Först när effekterna av skadan bedöms som bestående är det aktuellt med ersättning för en arbetsskada.

Att få arbetsskada godkänd och därmed rätt till livränta är svårt vid skada på grund av psykosocial arbetsmiljö. Detta då det kan vara svårt att bevisa att sjukdomsfallet faktiskt uppkommit på grund av arbetsmiljön. Det är dock inte omöjligt men det kräver bra bevisning då det inte går att härleda till en händelse utan ofta är en process över lång tid som smyger sig på individen. Det är därför viktigt, som alltid, att behandlande läkare gör ett grundligt arbete och utreder situationen ordentligt. Utöver att slå fast sjukdomen och dess följder måste den kopplas till arbetsplatsen. Om arbetsplatsen orsakat skadan måste detta dokumenteras. Vidare för att kunna nå framgång ska det framgå vad skadan består i och vilka besvär den ger upphov till. Slutligen ska det visas hur dessa besvär ger upphov till en försämrad förmåga att få inkomst.

När det gäller denna typ av sjukdomstillstånd är det väldigt vanligt att personen inte ser kopplingen mellan sjukdomen och arbetssituationen. Det leder till att någon utredning och ansökan aldrig görs. Det är viktigt att ställa frågan om det faktiskt är arbetsmiljön som orsakat skadan och sjukdomen. Möjligheten till ersättning ändras ordentligt och den ekonomiska situationen kan se helt annorlunda ut för individen. Dessutom, även om anmälan inte är gjord i samband med sjukdomsutbrottet går det att ansöka. Det kan bevismässigt bli lite svårare men kan vara värt besväret.